Азәрбайҹан Совет Јазычылары Иттифагынын Кировабад филиалы ӘДӘБИ КӘНҸЛИК

Сон илларда Азәрбайҹан Совет Јазычылары Иттифагынын Кировабад филиалы тәрәфиндә топланмыш әдәби гурбаларын јрадычымлы диҹтөрә чәлб едир. Канч шаир вә насирләр өз мөвзу даирәләрини кенишләндирир, әсәрләринин бәдии кейфијјәтини јүксәлтмәкдә, ени формалар ахтармаға чалышырлар. Онлар өз назәри бахышларини артырмыш, ејнәсрин, ејни заманда Азәрбајҹан вә рус әдәбијјатынын нүмунәли јүксәлдәҹәкләриндән өјрәнирләр.

Филиал јазыларынын јрадычымлыгындакы мүвәффәгијјәтләри чәһәт булур ки, онлар, мөвзу, форма вә ифадә тәрзи ә'тибарилә бир-бирини тәкрар этмирләр. Канч шаир вә насирләр чалышырлар ки, әдәбијјатда ориҗинал јолла кетсинләр.

Филиалда кечирилән ајғылмачалар, әдәби кечәләр, айры-айры әсәрләрин мүзакирәси да онларын инкишафына көмәк едир. Бу ајғылмачаларда әдәби парчаларын мүвәффәгијјәтләри гејд едилмәклә бәрабәр, чатышмајан нәгсанлары да кестәрилир. Канч јазычылар тәнгиди мүзакирәләрдән өз дәрсләк ишләри үчүн мүәјјән нәтичәләр чыхарырлар. Јени ки илдә кечирилән ајғылмачаларда Алтай Мәммәдовун, Ал-дәһәрдин Һүсејновун һекајәләри, Әли Чафәрлинин, Мәһи Өһмәдованын, Мүзәффәр Пириевин, Сејрачадин Мустафаевин, Исмаил Һүсејнлинин вә башгаларынын шеләри охунуб мүзакирә едилмишдир.

Азәрбајҹан Совет Јазычылары Иттифагынын Кировабад филиалынын рус белмәсиндә ә әрдәчылыг мүзакиләри мүнтәзәм давам этдирилмиш, Хромов, Смыков, Маслов вә башгаларынын әсәрләри тәһлил едунмуҹдур.

Филиал јазыларинин бәһәнилмиш парчалары «Кировабад Коммунисти» вә «Кировабадский рабочий» гәзетләринин сәһифәләриндә вә мәрказ мәтбуатда дәрч олунур. Кировабадлын канч јазычылары кениш охучу кütләси илә сых әлагә сахлајырлар. Јазычылар бу ил Кировабад шәһәриндәки алимләр әвиндә, Зәрдаб адына педагожи институтунда, Тохуучулуг комбинатында, јемирлол мәктәбиндә вә колхозларда әдәби кечәләр кечирләрәк ејни заманда ејни әсәрләрдә чыхыш этмишләр. Бүтүн бунлар һаәты әфәрмәк, айры-айры һадисә вә характерләри мүшаһидә этмәк үчүн јазычылара көмәк едир, онлары сөјчулүкдән, һаәт һәгигәтини тәһриф этмәкдән узаглашдырыр, јазыларына тәравәт, ејни заманда вә фикир ориҗиналлығы кәтирир.

Кировабад јазычыларынын әсәрләриндә даһи рәһбәримиз Ленин, Коммунист партиясы, әмәк гәһраманлары, истеһсалат тағчыллары тәрәннүм едилир. Шеирләрдә вәтән вә ана мәһәббәти, халгларын сүлһ үгрундакы мübаризәси, канчилијин саф севкиси, мәктәб вә ана һаәты тәсвир едилир. Онларын һекајә вә тәмсилләринә һәјатымызын мүхтәлиф саһәләриндәки негсанлар тәнгид олунур.

Бир сыра мүвәффәгијјәтли шеирләр јазмыш Әләвсәт Исмаиловун Ленин комсомолуна һәср етдији «Мәним анјым» шеири комсомол сыраларына ени кәлән бир канчин һисс вә һәјәчанлы сәмими сүрәтә ифадә едир. Филиалын канч јазычыларын Тамилла Агаева да «Мәнә әзиздир бу күн» адлы шеирини әйни мөвзуја һәср әдәрәк јазыр:

Кедирәм әвимә
Алнымы ачыг, үзүм шән,
Мәнә әзиздир бу күн
Пуа иллик бир өмрүмдән.
Китабчамы бахдыгча
Гәлбим һәјәчанланыр,
Атамы даһи Ленин
Кәзәрәмдә чанланыр.-

Кировабад шаирләри әмәк гәһрамандарымызы тәрәнүм этмәкдә, онларын фаиллијјәтини, халга, вәтән хидмәтини конкрет дәрәчәдә тәсвир этмәкдә чалышырлар. Мүзәффәр Пириев «Үзүмчү гыз» шеиринә дејир:

О, дүјдуғча мә'насына һәр анын, күнүн,
Гоҹардыға һисс әлә ајр бир ени гүввәт.
О, көрүр ки, о билир ки, инан өмрүмүн
Шәрәфиндә, шәһрәтиндә һүнәрә әһмәт.

Сејрачадин Мустафаевин «Нејкал» шеиринә өз фикрә сүрәти белә тәсвир олунмуштур.

Бу күн өз әзмилә бу чәван фикрә
Дағлары, дашлары мүмә дөндәрир,
Бүрү чөлләкләрә гадир әлинә
Мүтәнә кәндәрир, Мили кәндәрир.

Кировабад јазычылары өз әсәрләриндә ана мәһәббәти, әмәк-мәшгәт мәсәләләри, Азәрбајҹан тәбиәтинин тәсвири, мәктәб һаәты, достлуг вә һөрмәтлиг мөвзуларына да кенин өз әсәрләрә. Мина Өһмәдованын «Тој», «Кунәшим», Әли Чафәрлинин бир сыра тәмсилләрә, Симах Кәшәванин «Бачыам», Ислам Һүсејнлинин «Дағлар» шеири бунлара мисал ола биләр.

Филиал јазыларинин әсәрләрә јајынын чох ачы-лидир. Онларын әсәрләриндә совет канчларинин ичтиҹ һиссләри вә мәһәббәти тәрәнүм олунур. Канч шаир Ибрәһимхәлил Шамхаловрун «Булаг үстә» адлы лирик шеиринә севки һисси белә тәрәнүм олунур:

Де, гәлбими титрәдир
Кәндин һансы чаваны?
Дејәсән чох севирсән
Бир кетә өзләнә!
Дөн, сәһәнки кәтүр сән,
Сәһәнкин су јаныны гыз,
Фикрин нәйи чаныны гыз?!

Бу парчада тәсвир едилән һадисә тәбии вә инандырычдыр. Шаир севки һиссини јүксәлдәрәк, конкрет бир ситуасијанын ифадә этмишдир. Ислам Һүсејнли ашыг шеири јүксәлдә, ејнидә гошмада севдији гызы мүрачиәтә дејир:

Зәһмәт чәкмә барым олсун,
Алмам, ејнәм, нарым олсун,
Арзум булур, әй кәзәл гыз,
Сәнинә кими ярым олсун.

Көрүндүјү кими, бу парчада дил сәлис вә садә, фикир ајығчадыр.

Кировабад филиалы јазыларо ичарисинда нәср жанрына мараг кестәрәнләр дә аз дејилдир. Бунлардан бә'зиләри охучулара танышдыр. Бир сыра новелла вә сатирик һекајәләрин муәллифи Алтай Мәммәдов өз јрадычылығына тәләбкарлыгла јанашан канчлардандыр. О, өз мөвзуларыны диггәт илә сечир, тәсвир етдији һадисәләрин инандырычылығына, сүрәтләрин әдәбә галмасына, диалогларын тәбиилијинә фикир верир. Онун инсанда јрадонин тәрбијәси мәсәләсиндән бәһс едән «Кишиј» һекајәси, сәрхошлуг әрәбәсинә тутулмуш, заиф јрадалы бир типин әйләнчәрлијинин бүтүн кәсәкинлијинә ифша едир. Һекајә чанлы инсан вә мүасирләтләрини инандырычы шәкилдә кестәрир.

Аллаһверди Һүсејновун «Гаҹалар» адлы новеллası өз һаәты билмәјән, бүрократ бир тәбиәткимнин нәдәламлыгларынын дамышыр.

Кировабад шаир вә јазычыларынын јрадычымлыгларында нәгсанлар да вардыр. Һәр шејдән әввәл, ону гејд этмәк лазымдыр ки, канч јазычылар һәлә сәнәткарлыг мәсәләсинә аз әһәмијјәт верирләр. Онлар өз әсәрләринә дүз, ифадә, вәзн, гафијә сәчијјәләрини бәдии вә назәри бахышлара бәләд ола биләчәк дәрәчәдә тәсвир едир, бә'зән өз гәһрәманларынын сүн'и вә риторик бир дилдә данышдырырлар. Мәсәлән, јохарыда ады чәкилән шеиринәндән нүмунә кәтирдикдә Ислам Һүсејнли «Анамын вәсијјәти» кими мүвәффәгијјәтсиз парчалар да языр. Муәллиф бу шеиринә өзүм ятарыда оглуна вәсијјәт едән ананы гејри-тәбии бир дилдә јазын-язады данышдырыр. Ана һаәт һагғында «фәлсәфә» гуртаран кими ананын кәзүнү өмуб јумаг үчүн гејри-тәбиидир.

Аллаһверди Тағыев «Кәнҹ ахтамы» шеиринда кәнҹин ахтамы мәнзәрәсини тәсвир этдији һалда, шеиран мөвзуу вә мәгсәди илә әлагадар олмаян бир мәсәләдән—колхоз чобаны илә һәким гызын әвләнмәсиндән данышмы. Бу шеир дил вә үслүб чәһәтдән дә заифдир.

Әләвсәт Исмаиловун шеиринда исә гиймәтә устун кәлир. Канч шаир халгларын достлуғуну гуру вә дофаларда дејилмиш сөзләрлә ифадә едир.

Нә гәм чәкир, нә кәдәр
Чарпан ürәкләримиз,
Ah нә гәдәр хошбәхтик,
Бахтымыз достлар биз.

Бу ајмуна сөзләрин өзәрәнда муәллиф халглар достлуғуну ифадә едән чанлы вә конкрет һаәт материалындан истифадә этсәйди, даһа чох мүвәффәг ола биләрди.

Пионер вә мәктәблиләрин һаәтындан язмаг истәјән Симах Кәшәвин ушагларын психолоҝијасыны вә мәктәб һаәтыны јахшы билмир. Онун ушаг һаәтына даир язмағы бә'зән шеирләри бәдии чәһәтдән заифдир. «Өзү баша дүшүр» шеириндән алынмыш ашағыдакы мисралар бунда мисал ола биләр:

Лакин мүмкүн олмады,
Кәрду мүәллим ону,
Бу чыхышмаз вәзијјәт
Јаман сизә рүһуну.
Бир кәлмә дә өлсүн, бах,
Сөз демәди оглана,
Нәәәрини чәкмәдән
Дигәтлә бахды өнә.

Бу мисралары шеир адландырмаг, әлбәттә, чәтиндир.

Филиалын јазыларинан һидајәт Исмаиловун «Канч устә», Мәммәд Мәммәдовун «Аиләнин севинчи», Гара Өһмәдовун «Тәзә Палто», Ислам Һүсејнлинин «Өвчү достума» шеирләри вә Ә. Вәлиевин тәмсилләри дә нәгсанлы вә заифдир.

Ону да гејд этмәк лазымдыр ки, канч јазычыларын әсәрләри һагғында истər ерли, истərсә да мәрказ мәтбуатда тәнгиди мәгаләләр чап олунмур, онлара көмәк этмәк үчүн јрадычылыг мәсәләләрин өзәринда һәгсанлы вә назәри мүзакиләләр верилмир. Филиалын ишлә тамыз одарәкә мә'лум олду ки, Кировабад јазычыларынын әсәрләри әдәбијјат вә чап олунур. Хусусилә «Кировабад Коммунисти вә «Кировабадский рабочий» гәзетләринин сәһифәләриндә филиал јазыларинин имзаларына аз тәсадүф едилир.

Филиалын тәшкилат ишләриндә да бир сыра нәгсанлар вардыр. Азәрбајҹан Совет Јазычылары Иттифагы индијә кими Кировабад филиалынын фәаллијјәти илә јахындан таныш олмамыш, вахтары-вахтында бура рәһбәрлик вә назыми ајрым этмәмишдир. Нәтичәдә јазычы вә назыми ајрым этмәмишдир. Нәтичәдә јазычы вә јазычыларын јрадычылыгындакы мүвәффәгијјәт вә нәгсанлар диггәт мәркәзиндә бунарда галмышдыр. Јазычылар Иттифагынын рәһбәрлији, айры-айры көркәмли јазычыларымыз Кировабад шәһәриндәки әдәби кәнчлијин тәлеи илә мараглanмалы вә онлара гајғы илә јанашмалыдыр.

Мәһди СЕЈИДЗАДӘ.
Габил ИМАМВЕРДИЕВ.

ЛЕНИНДИР

Нечә мин ил кәдәр күнаш ишә да,
Көзүмүн илк ишығы Ленindир.
Чох көрмүшәм јуа даглар дүнјада,
Аламин ан уча дағы Ленindир!

Мин туфанлар, гасырләрдән чыхмышыг,
Зулм әвини зәмимлә сыхмышыг,
Ағ күнләрин әләјини сыхмышыг,—
Әвимизин чил-чырағы Ленindир!

Ленинин өз дүнјасыдыр партија,
Әдәләтин галасыдыр партија.

Инсанлығын вәфасыдыр партија
Мәзлумларын мәрд дајағы Ленindир!

Сазым өтүр мин авазла сарасар,
Ленин күјү үрәјимдә, ај әллər!
Көр нә дејир сазымдакы бу теллар:
Өмрүмүзүн ирашыны Ленindир.

Ленин сағдыр, Ленин дурур бизимлә,
Той әсәтәм һәрә гурур бизимлә,
Һәр нә кәдәр сазымдакы бу теллар:
Гардашлыгын ал бајрағы Ленindир.

Сирачадин МУСТАФАЕВ.

ҮЗҮМЧҮ ГЫЗ

Ај мөвсүмү, үзүм бағы, кенин хиабан...
Дан сөкүлүр шәфәләрә гәрг олур әләләр,
Килә долу салхымларын ағырлығындан,
Ерә әјилиб золларыны ипшыл тәнәкләр,

Күнәш доғур, һәнә гызмыр, ер хошалланыр,
Баш галдырыб і үзә күлүр бурда һәр гарыш.
Гоча-чаван бәдух-бәдух ишә јолланыр,
Ена достлар арасында башланыр ярыш.

Мәнса дуруб көз гоюрам сых тәнәкләрин
Арасында чалд ишләјин таныш бир гыза,
О, ишлә, пешәсинә хүсн дилләкәрин,
Дүнјасынын сеһбәт ачыр бу дүнјамыза.

Әхын кедиб салам вердим әнтирамла мән,
О бир анлыг көз кәздириб әтрафа бахды.
Дост бахышлар бир-бирилә гарышмашдаркән,
Нәфәсиндән нафәсимә өз әтри ахды.

— Әзиз бачым, нә гәшәнкинр салдығымы бағ,
Сейр этмәкә көләриндә һаәт чанланыр,
Сизин һүнәр сәсинизи дүйдуғча гызлар,
Илк дил ачы вермиш көрпә кими һәјәчанланыр.

Үзүмчү гыз гаш алтында күлүмсәјәрәк,
Бәли,—деди—зәһмәт бизи ачалдыр һәр ан.
Ишдәдыгча, јрадтығча дөймәјәр үрәк
Ишамағын, ирәтмәгин хош арзусундан.

Мүзәффәр ПИРИЕВ.

ТОЈ

...Кулар үзәу гонаглар ширин-ширин данышыр,
Бахышларда севинчи гымылчымы алышыр.
Азад чарпан ürәкләр чошуб кәлир ритмә,
Гонагларын бириси башлајараг сәһбәтә —
Данышыр Москвада көрдүјү әсәрләрдән,
Курорта кетмәјиндән, рәһатлығдан, әлләштдан...
Сағымдакы бу заман гымышыб дејир она:
— Тамам чаванлашмысан, көзәл, көз дәјәр сана!
Гәһрәһәләр гарышыр мусигинин сәсинә...
Бир ирәда да ашыглар мәчлисин һавасинә
Дејинләрләр үз-үзә,
Арада сүзә-сүзә
Тә'рифнамә дејирләр
Ар тарлаз, көй дузә.

Тәзә кәлин, тәзә бәй будур әйлашиб гоша,
Бу бахтәвар кончларә һамы әјин тамаша.
Гасым баба сөз алыб өһмал аяға галхыр,
Мәчлис сусур бир анлыг,- о динир агыр-агыр:
— Достлар, инди өмрүмүн ән фәрәһли чағыдыр,
Сон бешик Чаванларын әвимин чырағыдыр.
Өйна, бала, јуқ бала, тоюнуз да мүбарак,
Тай-тушларынызын да јеллә күнүнү көрәк,
Алгыш сәси јчалыр, һамы гәдәнләр галхыр,
Чаванширләр Тәрлана бир бахан бир да бахыр.
Онларын башларына кимса сапир кул-чичәк,
Гонаглар да севинчә, һәрарәтә әл чалыр.
Долур наһамда көнүлүм мәчлиси белә көрчәк...
Мусигинин хош сәси ени галхыб учалыр,
Будур, чыхмр ортая бу ан әгбирчәк хала,
Сәзәндә дејир: «Чал, өйнаһым мән, әй бала!
Бәјна гурбан олум, оғул, тоюн мүбарак,
Мүрадына чатмышсан гоша өйнаг көрәк».
Чаванширләр сүзүр, көзләриндә тәбәссүм,
Гасым баба ериндән дејир: «Дәли, ә Кәсәум!
Утанма, мәни чағыр өмрүмү вәфадары,
Онлар гоша өйнаҝ, сән мәнимлә сүз барыт.
Гәһрәһәләр учалыр, гонаглар фәрәһланыр,
Ики гоча ортада аста-аста һәрләнирләр.

Мина ӘҺМӘДОВА.

ДАҒЛАР

Гышда туфанлара, язда селләра,
Синән тәк синәми кәрәдәм, даглар!
Бәһарда бәһар тәк, кәлиб гөјнүнә
Әлван хәлалары сәрәдәм, даглар.

Гәлбимдә мәтанәт, дөзүм олајды,
Синәмдә түкәнмәз сөзүм олајды,

Бахдығча доймаян көзүм олајды,
Сәнин бәр күнүнү көрәдәм, даглар.

Динир мин авазла гәлбимин сими,
Чошур арзуларым бир дәниз кими,
Дејирәм дүнјада өмрүнүз кими
Бүтарды бир өмүр сүрәдәм, даглар!...

Аллаһверди ТАҒЫЕВ.

КӘНДИМИЗ

Ајаш-ајаш күнаш доғур,
Һәр тәрәфдә нур төкүлүр.
Сејр этдикчә кәндимизи
Мин фәрәһә көнүл кәлир.

Бәзәмишдир һәр јаныны
Сых мешәси, ајыш бағы,
Мейвәләрдән сырга тахмыш
Ачачларын һәр будағы.

Кәндимизин ортасында
Әзәмәтли бир бина вар,
Онун өнүнү кечирсәнмә

Әлм өйрәнир шән ушаглар.
Ахшам-ахшам гәйнәмдә
Колхозчулар әләсарыы,
Һәр мәйданда, һәр һәјәтдә
Ајыр Илич лампалары.

Ени гүввәт кәлир һәр күн
Колхозчунун голларына;
Һәлә әмәк, һәлә зәһмәт
Нур чиләјир јолларына!..

Юнис БАБАЕВ.

КИМ ДЕЈӨР

Ушаг әвиндә
Бой атырам мән.
Гөймүрләр мәни
Бир ан нәәрдән.

Ајдыр гәлбимә
Гәм, гуссә, кәдәр,
Күлүр үзүмә

Иләләр, фәсилләр.

Ким дејәр мәнә
Ки, етимәм мән,
Чәкир гәјмәмә
Анамыз Вәтән.

Пәри ҺҮСЕЈНОВА.

Әдәби ијынчаг

Бу күнләрдә Азәрбајҹан Совет Јазычылары Иттифагынын Кировабад филиалында әдәби ијынчаг кечирилмишдир. Ијынчагда Алтай Мәммәдовун «Кишиј» һекајәси вә Аллаһверди Тағыевин «Дилчан», «Ики дамла јаш», «Кәнҹ ахтамы», Әлвәсәт Исмаиловун «Ана», «Мәним анјым», «Гара чәп», Мәчид Мәммәдовун «Азәрбајчанлым», Тамилла Агаеванын «Әй Вәтән!», «Тонгал јнаыр», Ибрәһим Хәлил Шахсәнов «Булаг үстә» шеирләри охунуб мүзакирә едилмишдир. Мүзакирәләрдә чыхыш едән Әстаф Мәммәдәлә, Фирүзә Гулиева, Симах Кәшәев, Мүзәффәр Пириев вә шаир Новруз Канчалин кестәрмишләр ки, «Ана», «Дилчан», «Тонгал јнаыр», «Мәним анјым» вә «Булаг үстә» шеирләри бодинлик чәһәтдән јахшы ишләнмишдир.

«К И Ш И»

(ҺЕКАЈӘ)

Машаллаһ ахшам сәрини өзүнү һәкими јнаына етирди.

— Доктор, әдмуҹам, мәнидәким ердән кетур.

Сөјнүф әвә кетмәјә һазырлашан һәким, јалаттымы јахасыны тәзәдән дүймәјди.

— Нә олуб ена, ај Машаллаһ?—һәким диггәтлә онун сифатина бахды.—Нәдир хәстәлијин?

— Әлә бир горхулу шеј јохдур. Мәнә әлә бир дәрман вер ки, арагдан дискиним.

— Чох ичирсән?

— Күндә ярымча литр.

Һәким башыны булады.

— Доктор, аман күнүдүр, мәни бош јерә салма, дәрдим бөјүкдүр. Кәндә бир һаллыча-дуздуча көзәлим вар. Өзү дә мангабалчмысы. Гапысында чамыны, икиәртәбәли дам-дамы, гојнунда тыјмы сәаты, бармағында да бриллант үзүјү. Һәлә сандыгда назәри вар, аллаһ билир. Илдә сәккиз ајз әмәкдәјәм газанмр. Бу нәгд пул һесабында айда үч мин әлаһәр. Бир анасылыр, бир өз; јаығлығы бир башыпапаглы пуа хәрчләјәнлари јохдур, аман күндүр, һәким, мәнә бир дәрман!

Тәәчүчүбдән һәкимин көзләри һәдәгәдән чыхды.

—Бәс дәрман нәйинә лазымдыр?

— Гызым габағыны көсмишам, дејир: «Мәним арзу ичиндән зәһләм кедир». Анасынын үстә адам көндәрмишам, дејиб мән пинискәйә гыз вермәрәм. Әлаҹ галыб тәркитмәјә. Онун да ки, дорманы сәндә. Һәлалмы тәркидим әвлиәм, сонрасына бахарыг.

Һәким ихрагла үзүнү ондан чевирди.

— Бидә әлә дорман јохдур!

— Бәс нејләјим?

— Ирадан бир?

Машаллаһ көзләрини дөјдү.

— Ај доктор, о нә олан шејдир, адамын һарасында олур?

— Дахилиндә.

Машаллаһ чийнини чәкди.

— Мән оны һардан биләм, башына дөнүб, докторсан, ирәкнәнә сал бах, көр вармы?

— Прадо әлә маддәдир ки, бәдәнин һәр тәрәфинә јајылыр, ону ренткен кәстәрмир.

— Ахы, о прадо дедијин нә тәһәри шејдир, бир дору дилинә гандырсана.

Һәким ona бир сифәт сәсләр:

— Сән кимсән?—дејә сорушду.

— Доктор, валлаһ бу сөзү бамтасы дәсәйди вурардым чәнәсинин түјү чыхарды. Танышсан нејләјим...

— Әкәр кишилијин варса, ичмә!

— Ај-һәј, бир отурма ярым литр араг ичәндә кишилик олмасын? Ичмирам, вәссалам!

— Көрәк дә.

Һәким чамаданыны кәтурду.

Машаллаһ күчәдә колхозун дукандары Ајгуб кишиј раст олду.

— Ајгуб әми көзүн ајдын.

— Һәмишә ајдынлыгда, нә олуб бәјәм?

— Ичкинә тәркимишәм.

— Ај бәрәкәллаһ, көрәк кишилијин чатачағмы?

— Кишилик нәдир.

Машаллаһ гурурла аддымлады, үрәјиндә өз кишилијинә әфсән дејди. Бир аз кетмишди ки, колхозун мишк машынына раст кәлди. «Шофер гардашы сәз кәдирдан олар, гој бунә да хәбәр верим»—дејә фикирләшди.

— Ај Фәрһад, сахла машыны.

Фәрһад тормозу басды.

— Ај Машаллаһ, ена нә вәйилләнирсән. Ишин бу гајнар вахты кедиб бир аз памбыг ијнсан хәчәрнинин гашы дүшмә һа! Сәнин өнүмдән башга ишин олмаз, билирәм.

— Тәркимишәм, чанын һаггы.

— Инанан дада дөнсун, сәндә о ејбәт?.

— Гејрәт дә вар, кишилик дә! Бура бах, Фәрһад, Сәмәнә дүнән из гәдәр памбыг ијнрыб?

— Ики ијз ијирми кило, нәйинә кәрәкдир?

— Ај онун әлләринә гурбан олум, мәндән она чохлу салам етир.

Машын рајон мәркәзиндән узаглашмуб, кәндә јолланды. Машаллаһ өз кишилијинә әфсән дејиб, өйлуну чалуванынын јнындан салды. Бу чайханада һәр нә чүр ички кәсән тапыларды, тәкчә чай олмазды. Машаллаһ һесабларыгдан чыхандан сонра вардан-өјдан олмуш; алты кабаны, ики инәйи, анасынын дуйнуларындан хырмык-хырдану бурада әритмишдир.

О, бу дәфә чайханаы һеч көзүнүн учу илә да бахмады. Бир аз араданыб деди:

— Өнсан мәним кишилијимә. Мәним ериимә ким әлсәйди, кириб бир-ики ијз грам тулламамы јнаат олмады.

Бир аз сонра фикирләшди ки, бу о гәдәр бөјүк һүнәр дејил, кишилик өлүр ки, ичәри кириб ичмәјәсән, достларынла да хәбәрдар әдәсән. О, чайхана кирди.

Бир столун арасындан ики кишиј галхыб она өз кестәрди.

— Машаллаһ, бура бујор.

— Сизин јанынызмы учун тезбә әләмишәм.

— Өнүн чох јох, ијзә грам.

— Отурмаға сөзүм јохдур, иччаг ичән дејиләм.

Машаллаһ әйләшди, мәчлис ичә-ичә гызышдырды. Кишиләр гәбәт әдирдиләр. Бәгыбурма, шишмаш кишиләр дејирди:

— Бахтәвәр һәсәнәлијнын башына, арвады бу ил сәкән мәнзәл чох газанда-чаг, ики дәфә мәнимкиндән артыг. Бүрән гырмысынмы? кишиләр:

— Ај, Мәһәммәдјан хәбәрин јохдур—дејә онун сөзүнә әлавә этди.—Онун арвады һамыны ијрүб кечачәк. Залым гызынын чанны әлә бир поладдан төкүлүб.

Машаллаһ бу сөһбәтләрә әштидиҹа агзы суланыды. Бир тәрәфдән да ки, бутулкадан арыг-гуу әлә алыб стәканлара долдуру.

— Машаллаһ, ијүчә грам вур.

— Ичмирәм чанын учун.

Кишиләр стәканларына бошалтдылар. Машаллаһ әфсән дејиб арадасына ена һәјәчан гаҝды.

Нәинчи дәфә да ичиләр. Учунчу бадәни кишиләр онун сағлығына гадырлајдар. Машаллаһын әлачылығындан, сахаватиндән, вахтаны әлинә ичмәсиндән данышыб дедилар:

— Әсл кишисән! Кал буну сәнин кишилијинин сағлығына ичәк!

Машаллаһ даһа өзүнү сахлая билмәди. Өлинин узадыб долу гәдәһи кәтурду.

— Инди билдим ки, әсл кишијәм. Өнсән мәним кишилијимә. Индијәдәк гәдгиймәтини билмәдијим кишиләр! Мән бу бадәни сизинлә бирликдә кишилијимин шәрәфинә гаддырырам.

Машаллаһ бадәни дибинә гәдәр сүмүрүб. Онлар чайханадан чыханда өјн ајлмишди.

Ајгуб кишиј дукаиы бағлајыб кәндә кетмәк үчүн машын кәзләјирди. Машаллаһын сархош кәрәнда тәәччүбләнмәди.

— Ајгуб әми.

— Бәли.

— Мән кишијәм ај.

— Көрүрәм, ај Машаллаһ.

Ајгуб әми билмирди ки, нејләсин, ахшы ки, Фәрһад машыны или әкәр отарды. Машаллаһы көрән кими деди:

— Бәһ-бәһ, ај бәрәкәллаһ белә һа. Сәмәнә әлләри гөјнүндә сәни кәзләјир.

— Фәрһад, өзүм олум мән кишијәм.

— Киши олмаян ердә!

— Мән олум, кәл сәни өпүм, етир мәни Сәмәнә. Көрсүн ки, мән кишијәм.

Фәрһадла Ајгуб кишиј хейли бахышлар-лар.

Ајгуб машына бүрәдә. Фәрһад Машаллаһа деди:

— Чых, отур күрәдә, бәлкә јолда ел вура ачлысан!

Кәмәклашиб Машаллаһы машына гојдулар. Машаллаһ шапкасыны көзүнүн үстүнә басды.

Машын шосседән бурулуб кәндә тәрәф шүтүду.

Бир гарышыр, әл-аят јығышырды, гызлар, кәлинләр, кишиләр гәбул мөнтәгәсинә кәдирдиләр, һәрә бүкүнүз зәһмәтинин нәтичәсини биләк истәјирди.

Машаллаһ мөнтәгәнә чатанда Сәмәнәнин мангасынын јығдығы памбығын алхарынчы хәтләлары гапанда чәкилирди.

Машаллаһ машындан дүшүб, шәстлә гызлара јахынлашмаг истәјәндә, сәндәлләјиб јығылды. Гызлар үгундулар. Чәмн ун-дөрд саат әввәл Фәрһад кәндә чар чәкмишди ки, Машаллаһ ичкинә тәркидиб.

Машаллаһ зорла ајаға галхыб ена гызлара јахынлашды. Дүз Сәмәнәнин гарышсында даиыб деди:

— Мән кишијәм.

Һәр ағыздан бир сәс чыхды:

— Көрүрүк. Папағын да вар, бығын да.

— Аллаһ вурмушду белә кишини.

Сәмәнә сағ әли илә алнына төкүлмүш телини ајырды; көзләри гәзәбло парлады.

— Сән арваддан да бешәк кәл өскисән!—деди.

Гызлар дағылышды, Машаллаһ исә ена ер-ер кәзирди.

Алтай МӘММӘДОВ.

Кировабад театрында

Бу күнләрдә Ч. Чәбәрлиј адына Кировабад Дөвләт драм театрынын коллективи мөнсүнүн јарадычылығы илә тамашачылара Новруз Канчалинин «Шәлалә» пјесини кестәрмишдир. Пјесин гурулушу режиссор Һәсән Агаевин, бәдии тәртибаты Рза Мәммәдовундур.

Тамашада Азәрбајҹан ССР халг артистләсы Солмаз Орлинскаја, әмәкдар артистләрдән Мәммәд Бурчалиев, Рейһан Тағыева, артистләрдән Сәдаф Мустафаева, Сабыт Һәсәнзадә, Әләддин Аббасов вә Мәнсүрә Чафарова әсас рollарда чыхыш этмишләр. Театр коллективи Һәзәрбаҹ М. Ф. Ахундовун «Начы Гара» комедијасы үзәриндә јрадычылыг ишә апарыр. Театр бу әсәри өнүмүз ајында тамашачылара кестәрәчәкдир.

Театр ени мөвсүмдә јрадычылыг әлагәсини мөһкәмләндирмәјә чалышыр. Коллективин канч јазычы Алтай Мәммәдовун тәкәдәләри вә бүрократлары тәнгиди әдәби ени комедијасы үзәриндә ишләјир.